

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Dudek János.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasásos petitsor ára bélyegen kívül 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény. Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor. 60 fill. bélyeggel együtt.

Az új pénzérték.

1900. év elsején lépett életbe az új pénzértéknek megfelelő kötelező korona-számítás, s ennek folytán megszűnt az osztrák érték. Most már tehát többé nem forintok és krajcárok, hanem csak korona és fillérek szerint számíthatunk.

A korona értéket még Wekerle kormánya alatt az 1892. évi XVIII. t.-c. hozta be, és pedig eltérve az ezüst ércalaptól, azt az arany ércalapra fektette.

Az osztrák értékben kibocsátott s még most is forgalomban lévő bankjegyeink egyenértékének biztosítására ugyanis az osztrák-magyar bank a bankjegyek összegének egyharmada erejéig ezüstöt tartott fedezetül, s köteles volt a bankjegyeket bármikor ezüst pénzre felváltani, sőt az állam által forgalomba hozott és semmi ércalappal nem bíró egy, öt és ötven forintos bankjegyek (az ugynevezett függő állami adósság) is az állami hivataloknál ezüstpénzre voltak felváltathatók. Az ezüstnek értéke azonban az utolsó években nagyon csökkent, állítólag azért, mert Dél-Amerikában rengeteg mennyiségű ezüstöt termelnek. Bármilyen legyen oka, tény az, hogy a világkereskedelemben az ezüst értéke leszállott, s ezzel az ezüst ércalapon nyugvó régi

osztrák értékű pénzünk értéke is csökkent. Ezért határozta el magát a törvényhozás arra, hogy az új korona értéket arany alapra fekteti, vagyis, hogy a kibocsátandó bankjegyek fedezésére a megfelelő aranyat szerzi be.

Az ezüst s az arany pénzérték, vagy a mint azt általában mondjuk, az ezüst s az arany valuta hívei közt egyre folyik a harc az irodalmi téren, — de ma már az minket kevésbé érdekli, mert a kötelezővé vált korona számítás folytán az aranyvalutára térünk át.

De hát mi a különbség az ezüst s az arany valuta között? — Az, hogy az ezüst értékben számított pénzegység (pl. forint, korona) a világforgalomban, mint valóságos értékkel bíró áru, nem ér annyit, mint ugyanolyan pénzegység aranyban. — Lássuk ezt gyakorlati példában. Valamely magyar kereskedő kávét vesz Hamburgban. A német kereskedő 200 koronáért adja métermázsáját aranyban, ahhoz jön 25 frt vagyis 50 korona vám aranyban, a kávé ára tehát 250 korona aranyban. A magyar kereskedő, ha arany koronákban fizet, 250 koronával, vagyis 125 frttal aranyban teljesen megadja az áru értékét, ellenben ha a nálunk még mindig forgalomban levő ezüst pénzértékben fizet, meg kell adnia az ezüst és az

arany értéke közti árkülömközetet (diszgiót), a mi most a hivatalos fizetéseknel 20%, vagyis ezüst koronákban még 50-et kell ráfizetnie, belekerül tehát neki az egy métermázsos kávé arany pénzben 250, ezüst pénzben pedig 300 koronába.

Ugyanezt látjuk az értékpapiroknál is. — Az arany koronajáradék tőzsdei ára pl. 100 koronánként 97 korona. Ezt nem érthetjük úgy, hogy azt 97 ezüst koronáért kapjuk meg, hanem, hogy annak 97 arany korona az ára. — Így ha 1000 koronás aranyjáradéki kötvényt veszünk, azért nem 970 ezüst koronát fizetünk, hanem még 20% agiót is, vagyis az 1164 koronába kerül.

Ebből látjuk, hogy ez idő szerint 10 arany korona értéke = 12 ezüst koronával.

Az arany valutára azonban a kötelező korona-számítással tényleg még át nem mentünk; mert az állam a függő állami adósságból ez ideig még csak az egy forintos papírpénzt vonta be, minél 650 ezer darab egyforintos maradt beváltatlan, az öt és ötven forintos papírpénz csak ezután fog bevonatni. Ausztriának bomlott viszonyai miatt az osztrák-magyar banknak 10, 100 és 1000 frtos jegyei is, melyeknek ezüst ércalapjuk van, ujjakkal, vagyis arany érc-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Az otffelejített baka.

Innen-onnan éppen száz esztendeje lesz, hogy a francia háborúk felkavarták az egész világot. Ezredek, hadosztályok, hadtestek jártak Európán keresztül-kasul, pusztítva, felégetve mindent, öldökölve a nemzeteket. Mikor 1806-ban egy francia hadtest Poroszországba vonult, az egyik ezred egy kisebb városba került elszállásolásra. Mint-hogy német földön voltak s minden percben attól lehetett tartani, hogy az ellenség megtámadja: kettőzött éberségre volt szükségök a franciáknak. Azért az ezredes nagyobb biztonság kedvéért messze kitolta előőrseit a közel fekvő erdőben, hogy semmi váratlan meglepetés ne érje, s a francia ezred nyugalomra tért.

Egyszerre az éjjel hirtelen kiküldött kémek jelentik a franciáknak, hogy a poroszok tulnyomó számban közelednek feléjük és még hajnalhasadta előtt meglepni akarják őket. Ezek akkortájt nem voltak ugyan hozzászokva a hátrálásához, de tulnyomó erő ellen az eszélyesség is azt parancsolja, hogy hiába való veszélynek ne tegye ki seregét a vezér, azért a francia ezredes pa-

ranesot adott, hogy a legnagyobb csendben kerekedjenek fel az ezred, és rögtön meg az éjszaka iparkodjanak elérni Napoleon seregének zömét, hogy arra támaszkodhassanak.

A menekülés a legnagyobb sietséggel történt és lehetőleg csendben kellett végbemenni, hogy a poroszok, kik itt tulnyomóan voltak, meg ne akadályozzák.

A franciák hamarosan bevonták előőrseiket, de a nagy fejtelenségben egy fiatal bakát kint felejtettek az erdőben. Fourier Emil, — ez volt az előőrse neve — csak járt fel és alá, egyik fenyőfától a másikig türelmetlenül méregette a távolságot, mikor látta, hogy megjött az őrváltás órája s még senki sem jön őt felváltani.

A katonának tudvalevőleg ki kell tartania helyén; neki nem szabad okoskodni, hogy az én szolgálatom már lejárt, most már máson van a sor; tehát elmehetnek. Ezt béke idejében is a legszigorúbban büntetik; hát még háborúban. Annak golyó a vége. Fourier jól tudta, hogy mi vár reá; azért belenyugodott sorsába és csak méregette lépteivel a fák távolát a sűrű sötétségben azon reményben, hogy az őrsparancsnok majd csak kiváltja; de reményében csalatkozott. A percek órákká nyultak, az órák örökké valósággá. Metsző szél sívott a túlevelű fák között, melyek mint

ijesztő, fekete kísértetek meredeztek a hóval borított fehér tájon. Az órák egymásután multak, lassan vontatva, elmúlt valamennyi, csak a szabadulás órája késett.

Végül pitymallani kezdett. Minél világosabb lón, annál kevesebbet látott, mert reggelre sűrű, nedves köd nehezedett a tájra, mely őt lépésre sem engedett látni. A kötelelességű katonára még akkor is kitért, azon biztos reményben, hogy a világos nap mégis csak megfogja szabadítani válságos helyzetéből. Két örvény között tatongett: vagy megszegi katonai köteleességét, vagy összeroskad a fáradságtól és hidegtől a hóba, s akkor ugysis el van veszve.

De a regg mégis meghozta a megváltást, ha nem is a felváltást. Favágó munkások érkeztek az erdőbe, kik a felig megdermedt franciával nagynehezen megértették magukat, és értésére adták, hogy őt bizony már nem fogják felváltani, mert bajtársai még az éjjel kerekét oldották.

Fourier belátta, hogy most őrt állani fölösleges s azért szállására ment, hol, egy jómódú német gazdánál, a legnagyobb részvétellel fogadták a csinos francia fiút. Hosszas magyarázás, után, inkább jelek, mint szavak által, megtudta, hogy a francia ezredről nem is sejti, merre ment, csak annyi bizonyos, hogy nyomban utána mentek a

alappal bírókkal ki nem cseréltettek. Ez okozza, hogy az arany valutát a gyakorlati életben még mindig nem lehet érvényesíteni, a minek hátrányait a belföldi forgalomban nem nagyon érezzük meg, de annál nagyobb a kár a külső kereskedelemben, minek levét mégis csak a fogyasztó közönség iszsza meg.

Azt, hogy mikor lép az arany valuta egészen életbe, s mikor szűnik meg az ezüst valuta, ma még meghatározni nem lehet; mert azt még nem tudhatjuk, hogy mikor bontakozhatunk ki azon közgazdasági válságból, melybe az osztrák fejtelenség minket is sodort, s mikor juthat az osztrák-magyar bank azon helyzetbe, hogy ezüst ércalapját aranynyal cseréli föl, s a mostani bankjegyek helyett új arany korona értékű bankjegyeket bocsát ki.

Ha az egyszer megtörténik, akkor majd megszűnik az ezüst és az arany korona szerint való számítás, s csakis arany koronákban fogunk majd számítani. Lesz-e abból a nagy közönségnek is valami haszna, arra bajos felelni, mert kereskedelmünk kapzsúsága mellett csakis azt várhatjuk, hogy az egész hasznot a közvetítő kereskedők fogják zsebre vágni, a mennyiben a külföldről hozott árukat épen annyi arany koronában fogják számítani, a mint azt most az ezüst érték mellett teszik, — vagyis a fentebb felhozott példát véve alapul, az egy métermázsá kávénál a beszerzési árat épúgy veszik 300 koronával alapul az eladásnál, a mint azt most 300 ezüst koronával tették. Sőt attól lehet tartani, hogy a gabona és egyéb termények bevásárlásánál az árat azon a címen, hogy aranyban fizetnek, még le fogják szorítani.

Kétségtelen azonban, hogy az, a ki árút közvetlenül a külföldről hozat, avagy terményét oda kereskedő közvetítése nélkül szállítja, az aranyérték mel-

lett nyerni fog; mert a behozott árútagio nélkül fogja fizetni, s a kivitt terményért arany értékű pénzt kap. — Ez is csak egy okkal több, hogy fogyasztási és a termények értékesítésére szolgáló gazdasági szövetkezeteket minél szélesebb körben alakítsunk, s ez által a közvetítő kereskedelem kapzsúságát minél szűkebb korlátok közé szorítsuk.

Térjünk át ezek után a koronaszámítás ismertetésére.

A pénzegység most egy korona, mely 50 oszt. ért. krajcárnak felel meg és 100 fillérre (régii félkrajcár) oszlik. Ezen kisebb pénzegység a közforgalomban azért jobb, mint a régi osztrák értékű forint, mert az árúk adás-vevésénél nem kell a kétszer annyit érő krajcárt alkalmazni, hanem azt a fillér pótolja. — Eddig például ha a cukor ára métermázsánként 50 krral felszökött, a kereskedők azonnal 1 sőt 2 krajcárral drágábban számították kilóját, holott az áremelkedés csak egy fillér volt, s így egy fillérynél áremelés mellett ugyanolyan hasznuk marad, mint volt addig.

A forgalomba kerülő érmekeket az állam vereti, és pedig: 1. aranyból 20 és 10 koronásokat, 2. ezüsből egy s ujjabb megállapodás szerint öt koronásokat, 3. nikkeltől 20 és 10 filléreseket, és 4. bronzból 2 és 1 filléreseket. Ezen felül az osztrák-magyarbank fog a meg egyezés szerint arany koronás értékű bankjegyeket kibocsátani.

A valódi aranyérték csak a 20 és 10 koronás arany és a bankjegy lesz, míg az ezüst, nikkelt és bronz pénz a belföldi forgalomban mint váltópénz fogja az eddigi ezüstpénz és az egy, öt és ötven forintosok helyét pótolni, de szintén arany értékben.

Egyelőre természetesen, a míg az arany valuta a fentebb előadottak szerint, életbe nem lép, csak a 20 és 10 koronás arany lesz a valódi arany valuta. Az

aranyak olyan ötvözetből veretnek, melyben 900 ezredrész arany és 100 ezredrész réz van. Egy kilogram ilyen ötvözetből 1476 huszkoronás, avagy 2952 tizkoronás arany verhető, tiszta aranyból (réz nélkül) tehát egy kilóból 164 db. husz, avagy 328 db. tizkoronás arany kerül ki. A huszkoronás arany sulya 6.74 gr., a tizkoronásé 3.37 gram.

Ezen forgalmi sulynak megfelelő aranyakat a fizetéseknel mindenki tartozik elfogadni, de a forgalom közben elkopott aranyakat nem, s azokat beolvasztás végett csak az állami pénztárak váltják be, a másképen megrongált aranyakat azonban az állami pénztárak is csak arany finomsági tartalmuk szerint veszik át.

Aranyat magánosok is verethetnek, de csak a körmőci állami pénzverő intézetben, s azért a megállapított verési díjat tartoznak fizetni, a mely a 20 koronásoknál 6 fillérnél, a 10 koronásoknál 5 fillérnél nagyobb nem lehet. A koronás aranyak mellett, de csak kereskedelmi célokra a régi 986½ ezredrész finomságú, tehát a koronásoknál finomabb aranyakat is szabad veretni.

Ezüst, nikkelt és bronz pénzt csak az állam verethet, — s a ki ilyen pénzt készít, avagy az aranyat nem a körmőci állami intézetben vereti, mint pénzhamisító büntetettetik.

Az ezüst pénz, vagyis az egy és öt koronások ezüst tartalma 835 ezredrész, 165 ezredrész pedig réz. Egy kilo ilyen ötvözetből 200 db. egy koronás, avagy 40 db. öt koronás érem készül. A 10 és 20 filléreseket tiszta nikkeltől verendők, és pedig egy kilóból 250 husz, avagy 333 db. tiz filléres. A bronz ötvözet 95% réz, 4% ón és 1% horgany, s egy kilóból 300 db. két, avagy 600 db. egy filléres verendő.

Az érmeke forgalma tekintetében a törvény azt rendeli, hogy az aranyat

németek is. Ha tehát elérni akarná csapatát, úgy okvetlen csak a német seregen keresztül juthat hozzája, ami teljesen egyenlő a fogsággal.

A német paraszt piros-pozsgás szőke leánya feltűnő részvétellel nézett reája, nagy kék szeméit csaknem rajta felejtette. Fourier ezeknek beszédét értette meg legjobban, s ott maradt a házban addig is, míg nem a kóvalygó francia ezredek közül valamelyik ide téved, s akkor majd jelentkezik, mint elmaradt, illetőleg elfelejtett. Büntetés nem érheti érte, hiszen nemcsak nem szegte meg kötelességét, hanem a lehető legpontosabban teljesítette azt, sőt mondhatni annak egyenesen aldozatul esett.

A háború furiáját azonban másfelé vitte a szel. A seregek összeütköztek, hajsolták egymást hol ide, hol amoda; de Freisack városkája nem látott többet franciát. Fourier egy hétig rejtőzködött a házban, hol Gretchen, a szép parasztleány, csak azon törte szőke kis fejét, hogy miként lehet ilyen csinos barna fiút ellenségnek nevezni. Nem lát ő bizony benne ellenségből egy mákszemnyit sem.

A fiatal francia segédkezett gazdájának munkájában s utóbb a paraszt is annyira megszerette az elénk, dolgos fiút, hogy kész lett volna érte maga is harcba menni Napoleon ellen. De arra

nem volt szükség, a tilsiti békekötés véget vetett a harcoknak, s Fourier, miután elsajátította ugy a hogy törve a német nyelvet, megmaradt német parasztnak s magának nevezhette Gretchent.

A porosz-francia szövetségből apró csemeték sarjztak a szövetséges társak legnagyobb örömeire. Ezzel akár be is fejezhetnők a novellát, ha a történelem nem csinált volna keresztvonást a házastársak számításában.

1812-ben Napoleon ugyanis újra világhódító útjára indult. Még egy nagy hatalom volt, melyet nem alázott porig. Ez volt az éjszaki kolosszus, a „szent Oroszország!“ A nagy hódító útja Poroszországon keresztül vezette. S a francia sereg hírére páni félelem szállotta meg a porosz lakosokat, kik még alig heverték ki az utolsó háború pusztításait. De senki nem ijedt meg jobban, mint Fourier, a porosz családba ojtott francia, és Gretchen, a német menyecske, ki végzetlenül szerette férjét.

Eleinte azt hitték, hogy a francia haderő talán másfelé veszi útját, de reményökben csalódtak, mert egy júliusi napon hírül hozták, hogy holnap már itt lesznek a franciák.

Fouriernek még az meguehezítette helyzetét, hogy a községben néhány ellensége, illetőleg irigye támadt, kik nehezeltő szemmel néztek a „jött-

ment franciára,“ s tudta, hogy azok felfedezik árulkodni fognak rá a francia parancsnoknál.

Két tervet ajánlottak neki. Vagy rejtőzzék el gondosan, vagy pedig szőkjék meg hazulról, s bujdosson addig, míg a francia haderő elvonul. De egyik sem látszott célravezetőnek. Ha otthon elrejtőzik, ellenségei feladják, ha pedig elszökik, akkor az országot elárasztó franciáknak amugy is kezébe kerül, kik mint szőkevényyel annál szigorúbban fognak banni. Azért a két ajánlott terv közül a — harmadikat fogadta el. Elővette szekrényéből egykori katonai ruháját, melyet emlékül őrzött meg, vállára vetette puskáját, melyet bizony eléggé megviselt a rozsdá és oda állott ugyanazon helyre az erdő szélére, ahol hat esztendő előtt elfelejtették felváltani.

Gretchent halálos félelem fogta el e vakmerőség hallatára, s már látta rémülteben férjének véres hulláját, amint végrehajjták rajta az ítéletet, vagy legjobb esetben is, mi várhatott volna rá, minthogy magukkal viszik az itt felejtett őrt Oroszországba, hol elpusztulhat, vagy sohasem látja többé. Egy szóval válnia kell tőle akár így, akár amugy.

Másnap kora reggel a Marsellaise harsogó dallamánál bevonultak a franciák. Poros arcukon és ruhájukon meglátszott, hogy hosszú utat tettek.

korlátlan összegig kell a fizetéseknel elfogadni, vagyis hogy papirpénzzel senki sem tartozik a legnagyobb összegeket sem fizetni; az ezüst pénzt a közpénztárak bármily nagy összegben, a magánosok azonban csak 50 korona erejéig tartoznak elfogadni; a nikkel és bronzpénzt a közpénztárak tíz korona erejéig, ellenben a magánosok a nikkel pénzt 10 korona, a bronzot egy korona erejéig kötelesek elfogadni.

Ebben ismertettük az új törvényes pénzértéket. Adná a jószágos Isten, hogy annak uralma alatt szegény keresztény népünk vagyoni jóléte felvirágozzék.

Justus.

A nyitrai színház.

Aláírom dr. Dudek János urnak e lapok múlt heti számában a színházak rendeltetéséről írt szellemes cikkét, annak utolsó szaváig. Az ő álláspontja, fölfogása a kérdés minden részében helyes, és az igazán hazafias érzellemmel párosult tudás, gyakorlott ügyes tollal tárja elénk a cikkben, milyennek kellene lenni a színháznak, színdaraboknak, és a színészeknek, hogy valódi rendeltetésöknek megfeleljenek.

Távol van tőlem azon tanulságos érvelések bármelyikét taglalni, hanem csak a mi magunk színházáról mondok el néhány megszívlelendő dolgot.

Jól emlékszem még azon időkre, midőn a nyitrai állandó magyar színház terve megszületett, s annak kivitele közkívánalommal lett.

Nyitrának és vidékének művelt közönsége a 70-es évek elején erősen magyarosodott. Bántó lett azon helyzet, hogy a színészek a „Szarvas“ vendéglő udvari emeletén, az akkor nagyinak nevezett teremben kényszerültek előadásait meg tartani, melyeket néha a terem alatti istállóban elhelyezett lovak vihogása és dűbörgése zavart meg a legesondesebb, legkomolyabb jeleneteknél.

S az „állandó“ színházat nemcsak azért kívántuk fölépíteni, hogy a színészetnek adjunk méltóbb helyet, hanem még inkább azért, hogy a magyar színművészetnek állítsunk, e vidékhez méltó templomot. A színház tudvalevőleg sorsjáték útján nyert jövedelemből jött létre, de magával az épülettel még távolról sem volt biztosítva a benne működendő társulat anyagi megél-

Napbarnította képökről azonban eltűntek a fáradság vonásai, mihelyt a híres forradalmi dal megszendült az oszlopsorok között.

Fourier, az otffelejített baka, két kézre kapta fegyverét és katonásan tisztelt az elvonuló ezred előtt. A legénység bámult a szokatlan látványra, mert időközben a francia gyalogság egyenruhájában is némi változás állott be, annál megfoghatatlanabb volt tehát az elvonulók előtt, hogy ahol ők elsőnek gondolták magukat, ott már egy francia előőr áll. S hozzá még egy kissé „divatból kiment“ egyenruhában.

Az esetet jelentették Ney parancsnoknak, ki az elővédnél volt, s ki rögtön magához hívatta Fouriert.

Fourier, egy gascogneihez illő családfintos komolysággal előadta a tábornoknak, hogy őt ezelőtt hat esztendővel kiállították előőrnek, de miután eddig nem váltották fel, ő mint kötelességtudó katoná nem merte elhagyni helyét s álló hat évig őrizi a posztot.

Ney felkacagott a komolyan előadott állításra, azután bevonulva a községbe tudakozódott a francia „maradék“ után. S minthogy a községbeliek valamennyien egyhangulag állították, hogy nem terheli semmi kötelességszegés, s hogy mint jóra való ember a községnek becsületére válik,

hetése, mert a közönségnek hosszabb időn át e célra költsékesét, okszerűen biztosítani senkinek sem lehetett.

A megyei közgyűlés ezen nehézséget hazafias nagylelkűséggel akarta megoldani akkor, midőn saját erejéből, saját vagyonából évenkénti 1000 frt segélyt szavazott meg a nyitrai színészet javára azon határozott kikötéssel, hogy a színházban csakis magyar nyelven szabad bármilyen előadásokat tartani.

Azon időben Magyarországon a színielőadások azon faja, melyet „operett“ elnevezés alatt ismerünk, még nem volt annyira elterjedve, a valódi magyar történeti darabok és népszínművek, a finom vigjátékok nem voltak annyira mellőzve, kiszorítva, a közönség jó ízlése nem volt a századvégi meztelenségek által megfertőzve. Offenbach operettjei közül a „Szép Heléna“ híre is már némi borzongással töltötte el a jobb érzesű, tisztultabb erkölcsi fölfogású embereket. Azóta hová sülyedett színészet és közönség egyaránt!?

Mindazon nemesítő eszméknek, melyekről dr. Dudek J. ur oly vonzóan ír, nincs semmi vonzó erejük. A magyar írók jó darabjai, a magyar történelem hősi alakjait méltán dicsőítő darabok, az erényeket magasztaló, a félszégeket gúnyoló színművek, a kedélynemesítő, lelekvidítő vigjátékok mind a lomtárba kerültek. Uralkodó planéta lett azon, szóban, jelenetekben és ruházat-hiányban meztelenkedő szemérmelenség, melyhez képest az utcai lepkék fellépései még szerénykedésnek mondhatók.

Legujabban a közönség már nálunk is a budapesti közönség ízléstelenségeit utánozza és a „Vigszínház“ trágár darabjai kezdenek itt is „vezetni“.

Valóban sajnálatos és megütközésre méltó dolog, hogy a mi közönségünk a színigazgatók üzleti mohóságának eszközül veti magát; és szomorú bizonyítéka a jó ízlés romlásának, az erények és erkölcsök iránti érzék meglazulásának, hogy olyan darabokat látogatnak még fiatal nők is, melyekben bizony a nem fiataloknak is pirulniok kellene.

Jó lenne valakinek fölhívni a keresztény nőegylet, s az oltáregylet buzgó vezetőinek figyelmét azon körülményre, vajjon miképpen egyeztethető össze az ő egyleti céljuk a „Halókozik ellenőre“ vagy „A végrehajtó“ s hasonló darabok előadásainak látogatásával?

Én pedig, mint a vármegyének olyan tagja, a ki a nyitrai állandó magyar színház bölcsőjénél az ifjú lelkesedés romlatlan őszinteségével járul-

meghagyta Freisackban, visszaadta őt Gretchennek, ki már azt hitte, hogy elvesztette őt. Éppen a komikus vakmerő őrtállás szerezte meg számára az elbocsátást a hadseregből.

Ney parancsnok azt mondatta, hogy csak maradjon, majd nélküle is meghódítják Oroszországot. Pedig ha előre látta volna az eseményeket, bizonyára egy formulázta volna az elbocsátást: — Maradj csak fiam, hiszen te rajtunk nem segítsz!

X.

A krajeár vége.

A tarnócai bojtár eztán
Nem dudolhatja nagy vigán,
Hogy tíz forint és husz krajeárja
Van eldugva a lajbiban.
Most hogyha kiáll a pikétre,
Csak az lehet a nóta vége:
„Ne szóljatok le engem mégsem,
Fillérből áll a fizetésem“.

Mert az a dolog sora, rendje,
Hogy a krajeár is véget ér,
A jelen évben már mindenki
Csupán csak fillérről beszél.
Az ócska krajeárt eltemettük,
Megsiratlan elfeledjük,
S bojtárként beszégnünk már ma
Nem lesz érdemes Tarnócára.

tam hozzá az évenkénti 1000 frt segély megszállásához, fölhívom a vármegyeyi szini választmány figyelmét a fent mondottakra.

Gondolják meg, vajjon a vármegyey pénzere arra való-e, hogy erkölcsrontó, izléstelen trágár darabok előadását mozdítsa elő?

Vajjon a szini választmányának az a hivatása, hogy bármily társulatot támogasson, habár ez a magyarságnak, magyarosításnak, magyar szellem és irányterjesztésnek egyáltalán semmi szolgálatot sem tesz?

S nem-e szigorú kötelessége megtagadni a színház használatát olyan társulattól, mely egész héten át a Szultánnal, Aranykakassal és Sulamittal tanítja az ifjúságot s az egész közönséget, a magyar izlés nemesedésére, a magyar társadalom megismerésére, a magyar írók és nemzeti nagyjaink dicsőségére?

Én a magam részéről csodálom, hogy nem jutott még senkinek eszébe ezt a tisztelt szini választmányt a megyeyi közgyűlésen megkérdezni az iránt, vajjon: Quousque tandem abutere patientia nostra?

Pá Pista.

Nécsey Endre †.

1832—1900

A nyitrai káptalannak gyásza van. Osztózik abban az egyházmegyey, de osztózik a város is, melynek a megboldogult 22 éven át plébánosa volt. Alig két éve került be a nyitrai káptalamba, hogy a nyitrai plébánia hivatal terhes gondjaitól kissé megpihenjen. A megboldogult tiszta életű, fedhetetlen jellemű pap volt. Békés, konciliáns természetűe miatt a város minden rendű lakóinál tiszteletnek örvendett. A nyitrai kath. elemi iskolák körül legujabb időben kifejtett fáradozása még mindnyájunk elénk emlékeztetében van. A plébániai hivatal vezetésében pontos, rendszerető ember volt. Halála mély részvételet kelt városunkban annak dacára, hogy közel négy hónapi szenvedése mellett a lakosság el volt készülv halálára. Sőt huzamos betegsége alatt ismételtelen el volt terjedve a városban halálhíre. Tegnap, pénteken délelőtt folytonosan csilingelt a szerkesztőség telefonja, szüntelen azt kérdezték a résztvevő szívek, igaz-e, hogy Nécsey kanonok ur meghalt. Akkor ugyan még nem halt meg, de haldoklása feltartóztatlanul sietette végét. Este jan. 12-én 1/2 órakor a telefon csengője helyett a székesegyház nagy harangja melabús kongásával jelentette, hogy a káptalan egy tagja kiszendvedett.

Temetése vasárnap jan. 14-én délután 3 órakor megy végbe. Maga Bende Imre, nyitrai püspök ur ő mlga végzi a gyászszertartást.

Eletrajzi adatai a következők: Nécsey Endre szül. Oszlányban 1832. aug. 23; gimn. iskoláit Érsekújvárott és Nyitrán végezte, 1850-ben a nyitrai papnövéldebe vétetvén fel, a teológiát Budapesten hallgatta. 1856. aug. 24-én pappá szenteltetett, s mint segédlelkész Pogrányban 3 hónapig, 1856. november 10-ike óta pedig hasonmínőségben Nyitrán működött, 1864-ben nyitra-szucsáni, 1866-ban szkacsáni, 1876-ban pedig Nyitra alsó-városi plébános lett. 1884-ben kerületi alesperes; 1893-ban sz.-széki üllök, 1895-ben címz. prépost, 1898-ban május 31-én nyitrai kanonoknak lón instállálva. 1897-ben pedig a nyitrai főgimnáziumnál püspöki biztossá nevezte ki az egyházmegyeyi hatóság.

A székeskáptalan a következő gyászjelentést adta ki:

A nyitrai székeskáptalan saját és az illető rokonok nevében mélyen szomorodott szívvel jelentő szeretett kartársának nagyságos és főtisztelelendő Nécsey Endre urnak, a nyitrai székeskáptalan kanonokjának, a boldogságos szűz Máriáról nevezett Pest-újhegyi c. prépostnak, idősbb mesterkanonoknak, püspöki hitbiztosnak stb. f. évi január hó 12-én d. u. 5 1/2 órakor tevékeny életének 68-ik, áldozárságának 44-ik évében, hosszas szenvedés és a szentségek ismételt ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 14-én délután 3 órakor fognak a boldog feltámadásig a nyitrai székesegyház sirboltjába nyugalomra letétegni: az engesztelő szent mise-áldozatok pedig folyó hó 15-én reggeli 9 órakor a székesegyházban az egek Urának bemutattni. Nyitrán, 1900. évi január hó 13-án. Az úr Jézus, kinek hű szolgálója volt, legyen örök jutalma és áldott legyen emléke!

A megboldogult hült tetemei a székesegyház sirboltjában tételnek örök nyugalomra. A sirbolt tudvaleg régen megtelt; a fulkék most sorrendben kiürítettek, s a régen porladozó ilyen holttest a püspökvár csontházába tételik.

Nécsy Endre a kriptában a híres Krobót János helyére jön, ki mint egyetemi rektor és a bölcséleti tudományok igazgatója 1825-ben nyitrai kanonok lett s mint örkanonok Nyitrán, 1833. október 31-én halálozott el. — Béke poraira!

Ujdonságok.

Személyi hírek. *Juhász Árpád* megyénk fia, a debreceni magyar királyi gazdasági tanintézet s. tanárja, tartalékos vadász-hadnagygyá neveztetett ki; *Mihalovics János* joghallgató pedig cadet-örmosterré lón előléptetve. — *Halász Károly* kalazi segédjegyzőnek, *Brhlovics Sándor* pedig lubinai állami anyakönyvvezetőnek neveztetett ki. — *Zbinovszky Béla* ideiglenes minőségű járási díjnok állásába véglegesített. — *Nikl Mihály* nyitrai segédtelekkönyvvezető és *Pazár János* galgóczi járásbírói telekkönyvvezető kölcsönösen áthelyeztettek. — *Zsuzsák Marcel* II od oszt. utmester I. oszt. utmesterré lón előléptetve. — *Gramling Kornél* és *Latesz Sándor* végzett joghallgatókat, a vármegyénk szülöttjeit, a budapesti királyi ítélő táblához díjas joggyakorukokká nevezte ki a tábla elnöke.

Egyházmegyei hírek. *Kondor István* püspöki titkár kinevezetett szentszéki ülnöknek. — *Tordy Edé* frivaldi plebánus megkapta a kollárovi plebániát. — Áthelyeztettek: *Schmidt Géza* kollárovi ideigl. adminisztrátor segédlelkésznek Schávnikra és *Blazsek Lajos* rakovai segédlelkész ideigl. adminisztrátornak Frivaldra. — *Scheffel Antal* dubnici lelkészt titkárukká választották kerületbeli paptestvérei f. hó 11-én. Mindenesetre örvendetes reá nézve is annak tudata, hogy rövid otléte alatt ennyire sikerült megnyernie a szíveket.

Eljegyzés. *Hoselitz Etelka*, dr. *Hoselitz Ferenc*, nyitra-zsámbokréthy járási orvos leánya, f. hó 7-én jegyet váltott *Herzka Arthurral* Resztercebányáról.

Halálozás. Nagy-ugróci és nagy-bossányi *Bossányi Kornél* illavai gyógyszerész ugyanott január hó 8-án hosszabb szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, 36 éves korában elhunyt. Végítessége megadására megjelent úgy a helybeli, mint a környék értelmiségének színe-java. A boldogult vallásos lelkületének biznyságául legújabbán egy jelentékeny összeggel járult az illavai főoltár újításához, valamint a szegények is jótévő enberbarátot vesztettek el benne. A ravatalára helyezett koszorúk között kivált a kasszai fa-lepároló gyár és a lédeci cement gyár koszorúja tűnt fel. A boldogultat özvegye és 6 arvája siratja. — Béke poraira!

Bizottsági ülések. Nyitравármegye állandó választmánya f. évi január hó 17-én, a központi választmány pedig f. é. január hó 15-én ülést tart.

Megyei közgyűlés. Nyitравármegye törvényhatósága f. évi január hó 18-án rendkívüli közgyűlést tart.

Adomány. *Ronchetti József* ur, a nyitrai kath. betegsegélyző-egyesületnek, mint minden évben, úgy az idén is 20 koronát ajándékozott; dr. *Tóth János* ugyanazon célra 10 koronát adományozott, melyert mindkét adományozónak hála köszönetet mond az elnökség.

Az irgalmas testvérek gyászja. A hazánkban oly áldásos tevékenységet kifejtő irgalmas testvéreknek gyászuk van. A kongregáció általános főnöknője, *Leopoldin testvér*, szül. gróf *Brandis*, Grácban életének 85-ik évében elhunyt. Tegnap délután 3 órakor temették. O v. f. n!

Jelmezből Nyitrán. A szerkesztőségünkhöz intézett meghívó szerint a nyitrai ker. nőegylet 1900. évi február hó 1-én a megyeház nagytermében saját pénztára javára zártkörű jelmezből rendez; érdekes újítása a rendezőségnek, — írja tudostónk — hogy az első és második négyeshez, valamint a szünóra utáni körtánc alatt a hölgyek választják táncosaikat, s hogy a második négyeshez választott táncos egy, a rendezőség által készletben tartott emléktárggyal fog kedveskedni táncosnőjének. A ker. nőegylet mu-

latságai eddigelé mindig fényesen sikerültek, — hisszük, hogy ezen jelmezből is fényes és kedélyes lefolyású lesz, a rendezőség buzgó tevékenysége és mindenre kiterjedő figyelme ez irányban teljes biztosítékot nyújt. — A rendezőség ez uton is felkéri a tisztelt hölgyeket, hogy már 9 órakor megjelenni sziveskedjenek, miután a jelmez felvonulás 1/4 10-kor, a tánc pedig 1/2 10-kor pontban kezdetét veendi; — ugyancsak annak a közzétételére is felkértünk, hogy a mennyiben kezelési mulasztások folytán a meghívóra igényt tartók közül valaki illet nem kapott, ebbeli igényt a rendezőségnek tudomására hozni sziveskedjék.

Színházi heti műsor. Kedden, január 16-án, bérletben „Utazás a válás körül“ bohózat. Nyitrán először. Szerdán, január 17-én, bérletben, *Vlád Gizellának*, a budapesti magyar színház primadonnájának vendégfelleptével „Gésák“ operett. Csütörtökön, január 18-án, bérletben, *Vlád Gizella* második vendégfelleptével „A kornevillei harangok“ operett. Pénteken, január 19-én, általános bérletszűnetben, félhelyárrakkal „Az arany kakas“ bohózat. (Ezen bérletszűnetes előadásra minden páholy és ülőhely szabad.) Szombaton, január 20-án, bérletben, *Vlád Gizella* felleptével „Bányamester“ operett. Vasárnap, január 21-én, bérletben, *Vlád Gizella* felleptével „Gyimesi vadvirág“ népszimű. Előjegyzések minden előadásra elfogadtnak a Marton-féle dohánytözsdeben.

Nyitra város területén a mult év negyedik negyedében közfogyasztásra levágott állatok száma a következő volt: Bika 11 drb., ökör 271 drb., tehén 124 drb., növendék 14 drb., borjú 458 drb., juh 954 drb., keeske 35 drb., sertés 483 darab.

Riadalom a színházban. Mult vasárnap, január 7-én, nagy riadalom színhelye volt színházunk. Epen a „Napraforgó“ népszimű utolsó felvonása vége felé járt, mikor egy rendőr kívülről a földszintre rohan és harsány hangon bekiált: „Tűz van!“ A következő pillanatban mindenki talpon volt és nagy ijedség fogta el a közönséget. A színészek is teljesen kiestek szerepköböl és elrohantak. A közönség egy részének csitítása, felvilágosítása és kéréme, hogy nyugodtan maradjanak, vagy távozzanak, hiába való volt. A nézők nyakra-főre rohantak a kijárok felé. A vészkiárok, mint rendszeren, zárva. Mindenki igyekezett legelőször saját bőrét biztonságba helyezni. Fiatal urak és dandyk félrelökve minden udvariasságot, a melylyel a szalonokban és korzón annyira hivalkodnak, okleikkel és könyökkel törték maguknak utat hölgyek és éltesebb férfiakon keresztül. Bizonyos *Kiser* nevű úr megbotlott és elesett, de feltápaszkodni nem birt, mert testén keresztül mintegy 50–60 ember hatolt ki az ajtón. A honvédtisztek, kik rendszeren az első padsort foglalják el, legmesszebb voltak a kijároktól, a zenekaron keresztül a színpadra ugrottak, s onnan, miután látták, hogy semmi komoly baj nincsen, az eszeveszettezen kifelé tödulő közönséget nyugalomra intették, de hiába. Pár perc alatt kiürült a nézőtér. A színpadról a színészek jelmezükben siettek öltözőjükbé, cök-mókját egy batyuba összepakkolva, sietett ki-ki szabadba, a hol arra a meggyőződésre jutott, hogy kár volt úgy sietni. Egyedül a színpadok mögött és a zsinórpadláson elhelyezett tűzoltók tartották meg hidegvérüket és csak azon bámultak, hogy mi szállta meg a közönséget, hogy úgy ész nélkül rohan, holott a tűznek legesekélyebb szikráját sem látták. A riadalom oka az volt, hogy moudott időben a színházzal szomszédos egyemeletes *Goldstein-féle* házban, mely a színháztól csak 4–5 méter szélességű udvar által van elválasztva, annak első emeletén *Dörney* honvéd-főhadnagy lakásában tűz támadt, melynek hatalmas lángszolpa bevilágította az egész Kossuth-teret. Persze ez feltűnt a téren lévőeknek, kik azonnal tüzet kiáltottak, mire a rendőr berontott a színházba, és meggondolatlan kiáltozásával elrémítette az egész közönséget. A városházán levő tűzörség azonnal sietett a vész helyére és a színházi csa-

pattal megerősítve, *Zalka Lajos* vezénylete alatt csakhamar lokalizálták a tüzet. *Dörney* főhadnagy, ki nejevel éppen a színházban volt, rögtön ott termett és hozzáfogott az oltáshoz. Ha a tüzet az utcáról észre nem veszik, nagy szerencsétlenség történhetett volna, mert a főhadnagy két gyermeke és a cselédség mélyen aludt, s a gyermekeket az égő ágyból kellett kiemelni. A tűz akként keletkezett, hogy a dada vigyázatlanságból égő gyufát félredobott, mely a szőnyegre esett. A szőnyegtől meggyulladt az ablakfüggöny és más könnyen lángot fogható tárgy, sőt még a keményfa parkett is nagy helyen kiégett. *Ronchetti József* tűzoltó-parancsnok, kit telefon útján értesítettek az esetről, szintén sietett a vész helyére, és erélyes intézkedésének köszönhető, hogy a tűz 20 perc alatt eloltatott.

Ötven-éves jubileum. Vármegyénk egyik régi, tisztelt tagja, *Szirányi György* úr, a *Ferenc József-rend* lovagja, s báró *Wodianer-féle* komjáthi uradalmak kormányzója e hó 15-én tölti be 56 éves gazdatiszti pályáján — tehát egy elhallgatott jubileum kétszerezes jogával — annak félszázados évfordulóját, hogy a komjáthi uradalomban, Komjáthon, állást foglalt. — A negyvenes évek első felében lépett be a gróf *Károlyi-féle* tötmegyeri uradalomba mint gazdasági irnok s szolgált ott a forradalom kitöréseig, melyben tényleges részt vevén, csak 1850-ben léphetett ismét pályájára, elfogadván a *Motesiczky* család meghívását Komjáthra, ahol azután a *Wodianer-családnál* 42 év óta szakadatlanul, polcrol-polcra, a legmagasabb gazdatiszti állásra emelkedett s megalkotta a ma virágzó komjáthi uradalmat, melynek jó neve az ő ritka tevékenységének dicsőítője. A derék fötisztnek jubileuma, kinek számos tisztelője van, vármegyénkben és annak határain túl nemesak az uradalmi tisztikarban, hanem a megyei értelmiség körében is élénk rokonszenvet fog kelteni. Ez alkalommal a „Nyitramegyei gazd. egyet.“ *Dióssy Imre*, *Bosnyák Károly* és *Hegedűs Kálmán* egyleti tag urakból álló küldöttséget meneszt az ünnepeltnek üdvözlésére. Mi a magunk részéről is a keresztény gondolkodású és minden tekintetben humánus jubilans urat a legmelegebben üdvözöljük!

Hivatalos vizsgálat. A „Nyitramegyei Szemle“ 1899-ik év május 28-án és az „Alkotmány“ 1899. év december 1-én megjelent számában *Szale Lajos* szeneci főbíró ellen irányuló cikkekkel kifolyólag *Markhot Gyula*, Nyitramegye alispánja, vizsgálatot rendelt el *Morva-Ör* község házában folyó évi január 12-ére és a vizsgálat vezetésével *Kostyal* főjegyző lett megbízva.

Az autonomiai kongresszus megnyitása küszöbön áll. A herceprimas, mint a kongresszus elnöke, jan. 31-kére hívta össze a képviselőket, *Szapary Gyula* gróf másodelnök pedig 30-ára előzetes értekezletre. Egy nappal előbb, vagyis 29-én lesz püspöki konferencia. A kongresszus a főrendiház üléstermében fogja tartani tanácskozásait. Ertesülésünk szerint a döntő helyen az a hangulat, hogy az autonomiának, a hosszú, éppen 30 éves vajudásából — ennyi idő mult el az első kongresszus óta — végre a megvalósulás stádiumába kell lépnie. Érdekes napoknak néznek tehát elébe a katolikusok, mert egy régi óhajuk fog teljesedése menni, mely majd új színt ad a magyar katolicizmusnak. A nyitrai egyházmegyét dr. *Dudek János* egyházi, továbbá *Zamoyksi Jenő* gróf nyitrai birtokos, dr. *Kubina József* morva-szent-jánosi, *Micsura György* bittsei, *Schwertner Gyula* zsolnai és dr. *Simonyi Sema-dam Sándor* budapesti ügyvédek képviselik a kongresszuson.

Kosárfonási tanfolyam N.-Bossányban. A m. nyitравölgyi gazd. egyesület vezetésére bizott kosárfonási tanfolyam f. hó 7-én nyitattott meg ünnepélyesen Nagy-Bossányban a régi várkastély nagy termében, hova az érdeklődő közönség már előzőleg meghivatott. Ugy az értelmiség, mint a nép felfogván e törekvés nemes irányzatát nagy számmal jelent meg az ünnepélyes megnyitáson. A zsufolásig megtelt nagy terem közönségehez báró *Friesenhof Gergely* gazd. egy. elnök intézett lendületes beszédet, melyben kie-

melvén a földm. miniszternek a nép érdekében tett törekvéseit, felhívta a népet e hasznos iparág tanulmányozására. A nép nagy érdeklődéssel hallgatta a gazdaközönség érdekeit szíven viselő báró beszédét. Ezután Kis János nyitavölgyi gazd. egyesületi titkár vette át a szót, ki felvilágosítván a hallgatóságot a tanfolyam gyakorlati anyagáról és tartamáról, a tanfolyamot vezető mester munkáinak bemutatásával tüntette fel ezen házi iparagnak mint téli pénzkereseti forrásnak hasznos voltát. Majd Váczy Ignác körjegyző mint a várm. hatóság képviselője meglehangú beszédében hálaára hívta fel a gazdaközönséget egy földm. miniszter, mint az egyesületi elnök iránt. Végül báró Friesenhof elnök a jelenlevők nevében köszönetet tolmácsolt a nagy-bossányi uradalom tulajdonosainak, Leidenfrost uraknak, kik a várkastély két termét egy az ünnepélyre, mint a 25 növendékkel bíró tanfolyam három havi időtartamára felajánlani kegyesek voltak, mire az ünnepély az elnöklő báró és Leidenfrost urak éltetésével véget ért, mely után a jelenlevő értelmiség barsi Leidenfrost urak vendégszerető házában lakomára gyűlt egybe.

Okos intézkedés. A helybeli főgimnázium igazgatója megtiltotta az ifjúságnak a színházjárást, azon darabokat kivéve, melyeket ő jelöl meg. Bölcsen és okosan!

Eltűnt jegyző. Körmeny György, tartoskeddi jegyző, családostól együtt ismeretlen helyre távozott. A jegyző ellen panaszok merültek fel egy helybeli lapban, minek folytán az alispán vizsgálatot indított ellene. A vizsgálat, mint értesülünk, kiderítette, hogy 3000 korona közpénz hiányzik, melynek hollétéről Körmeny nem adhat felvilágosítást, mert eltűnt. — Szomorúan jellemző eset ez is, mert a lakosok ismételve sürgették a pénztár megvizsgálását, de eredménytelenül. Sőt küldöttséget is menesztettek Turcsányi Ödön nagysurányi főszolgabíróhoz, hogy a jegyző dolgait vegye vizsgálat alá. Miután látták, hogy a főszolgabíró, ki egyénileg véve ugyan korrekt ember, nem intézkedett a panasz ügyében, kénytelenek voltak a nyilvánossághoz fordulni. — Körmeny azelőtt Vajkon működött mint jegyző, s nem tudni, minek tulajdonítható a hiány, mert a tartoskeddi jegyzői állomás igen jelentékeny. A jegyző csak földjeinek bérletéből évi 1500 frtot kap. A jó módú község közel ötezer lakost számlál, tehát a mellekjövdelem főjövdelemnek is nevezhető. S hozzá Körmeny, mint tudósítónk megjegyzi, nem volt sem iszákos, sem kártyás. Markhot alispán Winkler vármegyei aljegyzőt bízta meg a vizsgálattal.

Megtérés. Szüle Gábor illavai lakos, vasúti raktárnok e hó 10-én tért át a helvét vallásból rom. kath. vallásra; e hó 18-án nősül és elveszi Thaler Viktória kisasszonyt, özv. Thaler Terézia leányát.

Rejtelmes gyilkosság. Galgóceről írják nekünk, hogy Szeles Mihály az ottani sz. ferenczrendiek házi kocsisa az országúton agyonlőve találtatott. A vizsgálat rögtön kiderítette, hogy a gyilkosság nem azon a helyen történt, a hol a hulla találtatott, hanem a hullát a tettesek csak oda szállították, hogy a gyanút elhárítsák. A gyilkossággal két ottani közműves legény gyanúsítottatik, névleg Paulusz Ferenc és Klucsár József, kiket azonnal le is tartóztattak; a velők eszközölt vallomásból kiderült az is, hogy a kocsis neje szül. Sztankovics Veron szintén részt vett ferje meggyilkolásában.

Tűzesetek Nyitramegyében. 1899. év december havában előfordult tűzesetek: Gyimesen a kár 1916 korona, Pereszlénben 6600 kor., Malomszegben 20 kor., Érsekújvárott 1980 kor., Miaván 1922 kor., Vágújhelyen 298, Felső-Malánthán 4000 kor., Kálazon 640 kor., Bánkán 20 kor., Bajnán 2508 kor., Kálaz 2080 kor., Mácson 960 kor., Jablonicon 100 kor., Hradiston 1372 kor., Pereszlénben 800 kor., Lubinán 640 kor., Vágsellyen 704 kor. kárral.

Trencsényi közgyűlés. Rövidke program hívta közgyűlésbe f. hó 8-ára Trencsény sz. kir. város atyjait. A második pontja elég érdekes volt. Az államilag segélyezett községi iskola államosításáról szólt. A miniszter ugyanis elfogadta már az államosítást, de leiratában oly követeléseket támaszt a várossal szemben, melyeket ez el nem fogadhat. Ez úgy kapcsán szóltat fel

Krasznayánszky K. képviselő-testületi tag és reflektált ama körülményre, hogy eddigelé két katolikus alapítványnak a kamatait is élvezte az iskola, mi lesz ezekkel? Az alapítók akarata megköveteli, hogy azok céljuktól el ne vonassanak. A püspök úr ő mlga is kívánja, hogy a két alapítvány a katolikus iskolára fordítassék. Határozatba ment, miszerint úgy a főpásztor leiratát, mint az összes erre vonatkozó iratokat, felterjesztik a kultuszminiszterhez.

Szenteld meg az ünnepeket! Holicsról írják: Az itteni cs. és kir. uradalom két külmajorbeli tisztje a karácsony s újév napjain, a mikor még a zsidó földbirtokosság is pihenőt engedett cselédeknek, répahulladékot hordatott a morvaországi Göding városból. Úgy látszik ezen botrányos tettel akarta katolikus királyunk ezen két keresztény érületben fogyatékos tisztje vallásos meggyőződését és alantasai iránti ember szeretetét a külföld előtt is dokumentálni. Kíváncsiak vagyunk a dolog folytatására.

Iparhatósági tagok Galgócon. Az iparhatósági megbízottak választása Galgócon meg-ejtetvén, a következők választottak meg: Ronchetti Rezső, Hoffmann István, Stern Simon, Goldstein Izor, Hlozsek József, Krajcsó Mihály, Szold Jakab, Kelemen Illés, Bródi Manó, Wertheimer Ignác, Weiner Zsiga, Eisler Lajos, Zwebner Mór, Steiner Albert, Nágel Salamon, Reiss Simon, Feleczán Ferenc, Elisz Antal, Schneidmesser Miksa, Hirschfeld Adolf.

Érdekes apróságok a háborúból. Churchill a Morning Post-ban elmondja elfogata-tása történetét. Ezt írja: Mikor a páncélos vonatról leugrottam, néhány magas alakot vettem észre, kik puskájukkal rám céloztak. A vasut mellett futottam s agyamban ez az egyetlen gondolat járt:

— Bizonyosan eltalálnak!
Két golyó elfütyölt mellettem. Levettem magamat a töltés másik oldalán, de ez nem volt fedezet. Egy perc mulva fogoly voltam. Előre mentünk. Az egyik búr folyékony angol nyelven így szolt hozzám:

— Nem kell futnia. Van elég időnk.
Mint hogy nem volt kalapom, az egyik búr katonasipkát adott át. Az eső szakadt és ez az ellenség tehát nem volt kegyetlen. Ez számomra meglepetés volt, mert abból, a mit ez országról olvastam, azt hittem, hogy csak nyers, méltatlan bánásban lesz részem. Az ágyukhoz értünk, melyek oly csúful elbántak velünk. Egészen modern ágyuk voltak. Mikor nevemet hallottam, azt mondtam, hogy újságíró vagyok s bocssánnak szabadon. A bürök egyike megjegyezte, hogy ne búsuljak, Pretoriában részt vehetek majd a football-matchban (az angol foglyok ugyanis ezzel úzik el unalmukat) a mi nem kis derűtséget okozott. Hat óra hosszat gyalogoltunk szakadó záporban. A bürök gyakran mondták, hogy egészen barátságosan mehetünk és többször pihenőt is tartottak. Néhánnyal angolul beszélgethettem. Azt mondtam, hogy március közepéig bizton elfoglaljuk Pretoriát, mire az emberek egyike azt kiáltotta:

— Osszeznám a fegyveremet, ha tudnám, hogy a mieink Pretoria ceste után abbanhagyják a hareot. Mi az utolsó emberig küzdünk!

Ejszaka, mikor egy pajtában haltunk, az eső zuhogása közben eneket hallottam. Kardal volt. A bürök esti ájtatosságukat végezték. Azt gondoltam, hogy ez a háború mégis csak igazságtalan és a bürök jobb emberek, mint mi és az ég ellenünk van. És arra gondoltam, hogy Ladysmith, Mafeking, Kimberley elesnek, Estcourtban a legénység tönkre megy, idegen hatalmak közbelépnek, Dél-Afrikát elveszítjük s ez a vég kezdete!

A levei azonban most is azzal végződik, hogy Churchill a háboru folytatására buzdítja nemzetét.

Churchill később tudvalevőleg megszökött a bürök togságából s az angol kormány most kinevezte a gyarmati könnyű lovasság egyik századának parancsnokává. A hadiszabályok szerint a bürök most agyonlövethetik Churchilt, ha megint a kezükbe kerülne.

Roberts lord, mint a londoni Outlook elbeszéli, tragikus módon értesült egyetlen fia elvesztéséről. Eppen a Trappers Clubban volt. Egy előkelő tábornokkal beszélgetett ama telefonnal egybekötött villamos irógép közelében, mely a tugelai csatában elesetteknek a hadügyminiszteriumban kifüggesztett névsorát kopogtatta le. Az irógép körül a klubtagok csoportosultak és neveket olvastak. Egyszerre egy jelenvolt, a ki nem tudta, hogy Roberts jelen van, fölkiáltott:

— Ah Istenem, Rob fia meghalt!
— Mi? Mi az? kiáltotta Roberts, utat törve a gépig. Elolvasta a vezetes táviratot és eltá-

vozott a klubból, a nélkül, hogy egyetlen szót szolt volna többet.

Színészet.

Lapunk mult heti vezércikke elég bőven fejtette ki a vidéki színészet feladatait, a melyeknek betöltésére városunkban az idén is Mezei Béla színtársulata vállalkozott, mely már két hete működik a helybeli színpadon. Az eddigi előadások után azonban kevés a reményünk arra, hogy e színtársulat hivatását a közönség teljes megelégedésére betölthesse.

Az eddigi előadásokat kell minden tekintetben alapul vennünk, mivel a színigazgató ur a bérlethirdetés alkalmával nem tartotta arra érdemesnek a nyitrai publikumot, hogy előlegesen összeállított műsorban ismertette volna meg azon darabok címeivel, a melyeket az évad alatt előadni szándékozik, s a „jó” nyitrai közönség ugy-szólván zsákban macskát véve bérletet ki, az összes páholyokat és sok ülőhelyet. A közönség e nagy pártolását eddig csak kis mértékben érde-melte meg a színtársulat.

Az eddig előadott operettek közül a „Görög rabszolga” és az „Üdvöske” kerültek csupán tūr-hető előadásban a közönség elé. Ez is, leginkább *Inkei Gizella* vendégfelleptének és a zenekarnak köszönhető. A „Cigánybáró” és a „Szultán” ope-rette előadása már nem élvezet, hanem a műértő közönség kizása volt, mivel ugy *Catry Emma* (Szelim) mint *Harkányi Gizella* (Roxeláne) gyön-gék a primadonnai szerepekre. Ilyen gyöngye ene-kesekkel nem fog a színtársulat az operettekben a nyitrai közönségnek művelvezetet szerezni.

A Vigszínház bizonyos darabjairól, melyek vidéken a színházakat nem vigszínházakká, hanem orpheumokká és a színészt nem művészzé, ha-nem vásári bohóccá alacsonyítják le, éppen a szí-nészet iránti tiszteletből nem beszélünk. Megrót-ták azokat laptársaink is már, s kezdű megróni a fővárosi sajtó komolyan gondolkodó része is.

Mindezeknél jobban sikerültek a „Napr-aforogó” népszínmű, „Rang és mód” c. középfajú dráma és különösen jól a Dóczi „Csók”-ja.

A „Napr-aforogó”-ban teljes élvezetet találhatott a közönség, mivel ugy az előadás, mint az ének is jó volt. *Harkányi Gizella* (Lidi) a népdalok éneklésében nem fārad ki oly könnyen, mint az operettek hosszabb szólóiban, s játéka is elég természetes volt. *Makó Aida* (Borca) drámái len-dülettel játszotta jól betanult szerepét, *Bogyó Ilonka* a kis Jucikában kedvesen alakított. Nem különben helyesen játszottak *Réthy István* (Bálint), *Fehér Gyula* (Sulyok), *Catry Ferenc* (Gyepes), *Derékly Antal* a népszínmű szerzője a csavargót, s a közönségnek már régi kegyeltje, *Agóthy* a szabómestert jól adták elő. Kár, hogy a harmadik felvonást a szomszédban kiűtött tűz miatt nem láthattuk végig.

A „Rang és mód”, Szigetinek e kitűnő s mindenkor tanulságos színműve, jó előadásban került színre.

Charisset *Makó Aida*, Irmát *Bogyó Ilonka*, Erzebetet *Mezei Beldné* a dráma célzatainak megfelelőleg bizonyos művészi törekvéssel adták elő. *Fehér Gyula* (Bannai) méltóságos urhoz nem illő módon sokat mozgott, s kitörései s kétségbe-esése mesterkélték voltak. *Derékly Antal* az öreg nagybácsit s *Agóthy* Webert kifogastalanul ad-ták elő. Jó volt a *Szigethy Andor* grófia is, csak az volt a hibája, hogy a maguásos hangjejtésből gyakran a tótos kiejtésre tévedt.

Csütörtökön a „Csók”, Dóczi Lajos klassziku-s vígjátéka volt előadásban. A szereplők jól tanulták be s jól is adták szerepeiket. *Bogyó Ilonka* Marittában színeszi tudásának szép bizo-nyítékát adta és esokdefiniitóját a közönség ugyan-csak zajosan tapsolta meg. *Makó Aida* (Blanda) szepen szavalt, különösen sikerült az a jelenése, a melyben hiúsága küzd a női hűséggel, hogy maga elé bocssássa-e a legszeob asszonyt kere-ő zsidót és zsidónak vélt királyiaval való jelenése. *Catry Ferenc* (Adolár), *Derékly* (Sobrius), *Réthy* (Sever) és *Agóthy* (Fidelio) helyesen adták elő szerepeiket. Külön említjük meg a férfiakból *Szi-gethy Andort*, a ki Carló-ban jól mutatta be a természet egyszerű gyermekét. — Az ilyen klasz-zikus darabok előadásánál látszik meg legjobban, mily sokat rontanak a színész előadásán is azok a bizonyos századvégi, a materializmus emésztő gödrében turkáló színművek (?), mert gyöngítik az igazi művészethez szükséges lelkesedést és művészi erőt.

Pénteken a „Szabinyók elrablása” mulattató bohózat került színre, összevágó jó előadással.

Kritikus.

Közgazdaság.

A gazda legfontosabb teendője.

A gazdának oly sokféle a teendője, hogy valóban bajos kiválasztani azok közül a legfontosabbat. Hisz a talajnak megművelése, bevetése, a termény learatása, betakarítása, értékesítése, az állatok ápolása, az adás-vétel mindmennyi oly fontos teendő, hogy akár melyiknek elhanyagolása kész veszteség, a mely esetleg az egész gazdaság jövedelmezőségét teszi kockára. Ezek egyik-másikát legfontosabb teendőnek odaállítani valóban balgaság volna, s célja e rövid közleménynek semmi esetre sem lehet. Ennek dacára könnyen meg lehet mondani, mi a gazdának a legfontosabb teendője: a tudás és szorgalom. Ha tudja, mit hogyan kell tenni, hogy munkája a legjobb sikerre vezessen, ha ernyedetlen szorgalommal alkalmazza is mindazt, a mit tud, akkor a siker nem fog elmaradni.

De vajjon így van-e ez az életben? Vajjon mindig úgy cselekszik a gazda, ahogy a tudomány azt javasolja? vajjon fejt-e ki elegendő szorgalmattudásának gyarapítására s annak alkalmazására? Sajnos nem! A haladás a század utolsó évtizedeiben minden téren feltűnően gyors. Valóban bámulatos epochális találmányok megrázkodtatják a világot, s ezek a találmányok gyorsan válnak általánosan ismeretessé. Hogy ne menjünk tovább, ott van a század legbámulatosabb találmánya a Röntgen sugarak, melyek segítségével a test belsejét le lehet fotografizni, s a mely szinte hihetetlenül gyorsan vált általánosan ismertté. Tud a gazda tehát azon dolgokról is, a melyekhez semmi köze sincs, csak épen saját ügyeivel nem foglalkozik elegendőleg; nem olvas, nem tanul s így nem is alkalmazza a tudomány vívmányait. Minden téren hamarabb válnak az újabb kutatások eredményei általánossá, mint épen a mezőgazdaság terén s ez az oka, hogy a mezőgazdaság olyan csiga léptekkel halad a tökéletesedés terén.

Ha a szeszgyáros megtudja, hogy Brüsszelben valami új szeszfőző eljárást találtak fel, a melynek segítségével ő 2 literrel több spirituszt főzhetne naponta ugyanazon mennyiségű burgonyából, rögtön vasutra ül, elmegy Brüsszelbe, vagy akár Londonba s megtanulja az új eljárást, az esetleg szükséges új gépet beszerzi, s képes ennek következtében nagyobb jövedelemmel dolgozni. A magyar gazda ezt nem teszi; dolgozik — igen sokszor henyel, úgy a mint azt apjától tanulta. Hogy az újítások mily nehezen vernek a gazdaközönség körében gyökeret, azt számos példa mutatja. Ott van a filoxera elleni védekezés amerikai szőlővenyigekkel; talán 20 esztendeje is van már, mióta bizonyos, hogy az amerikai szőlőveszszók ellentállanak a filoxerának, mégis csak legújabbban kezdik az amerikai alanyba oltott nemes venyigét telepíteni s a gazdaközönségnek legalább fele ma sem hisz, s az egész dolgot humbugnak tartja. Ott van a peronoszpora elleni védekezés; réges régen bizonyos volt, hogy célszerű permetezéssel teljesen és bizonyosan meg lehet védeni a szőlőket a peronoszporától, azért mégis tönkretette egész vidékek termését a baj, mindaddig, a míg a szőlőtulajdonos rá nem lett kényszerítve a védekezésre. Ott vannak a műtrágyák; ezer és ezer kísérlet bizonyítja, hogy ezeket észszerűen használva, termésfokozó hatásuk; óriási hírlapi közlemények, statisztikai adatok bizonyítják azt is, hogy a külföldnek nagyobb termésátlagai jó részt a műtrágyák nagyobb mennyiségbeni használatának köszönhető, mégis Magyarország gazdái csak 80%-ja azt sem tudja, hogy mi fán terem az a műtrágya. Avagy hány magyar kigazda tudja, hogy van olyan disznó is a világon, a melyik megfelelő tartás mellett 20 drb malacot nevel fel évente. El sem hiszi.

S mi ennek az oka? Az, hogy minden magyar ember született politikus. Hiába irat a

földművelésügyi miniszter gazdasági népkönyvtárakat, a magyar gazda nem szeret tanulni, a saját foglalkozásában magánál okosabb embert nem ismer, s ami meg van írva a gazdaságról, azt nem hiszi el, mert hiszen azt valami professzor írhatta, a ki — ő úgy hiszi — csak könyvből tud gazdálkodni. Pedig nem jól cselekszik így. Magyarország földművelő állam; népességének legnagyobb része a földből él. Ha ez nem fizet jól, szegény mindenki. A mezőgazdaságnak kellene itt a legelső, a legfontosabb tudománynak lenni, s még a politikai lapok is ezt az igét kellene, hogy hirdessék. Sajnos azonban egy másik generációnak kell jönni, hogy utólrjuk Németországot, s egy harmadiknak, negyediknek, hogy elérjük Belgiumot, Angolországot, mert gazdáink legnagyobb részében nincs elegendő tudás és szorgalom.

Irodalom.

A legolcsóbb, legjobb s kizárólag gyakorlatias irányú gazdasági szaklapunk a Kassán megjelenő „Gyakorlati Mezőgazda.” Ajánljuk e lapot gazdaközönségünk figyelmébe annál is inkább, mert annak szerkesztése két ismert nevű gazdasági szakírónak: Kovácsy Béla gazd. tan. igazgatójának s Gerlóczy Géza gazd. int. tanárnak kezében van, s így az olvasó közönség teljes garanciát nyerhet arra nézve, hogy ezen — immár 24-ik évfolyamában lévő — szaklapban igényei kielégítést találnak. Előfizetési ára: egész évre 8 korona, fél évre 4 kor., negyed évre 2 korona.

Méhészkedjünk. Ily címet visel Horváth Jánosnak a Szent István-Társulat kiadásában megjelent, 83 lapra terjedő, a szükséges rajzokkal ellátott, közhasznú műve. A szakjához derékasan értő író értelmes, világos előadásban adja elő a méhészkedés elemeit. Elmondja a méh természetrajzát, kezelésének, eltartásának különféle nemeit, módjait, a mézzel való tennivalókat, az értékesítésére vonatkozókat, a méhészt teendőit hónapokint stb. Nehéz időkből is vegyünk példát a méhtől, hogy dolgozhassunk. Ilyen könyvecske terjesztésével aztán csakugyan hasznára válnak a népek s ha csak egy-két gazdaembert kaphattunk az okszerű méhgazdaságra, már is szép hasznot hajtottunk a hazának. A „Stephanum”-nyomda által csinosan kiállított könyvecske ára 32 fillér, tehát olcsó ára tekintetében is könnyen hozzáférhető.

CSARNOK.

Lourdesi utam emlékei.

Közlő: Benyák József. (19)

(Folytatás.)

Az elmúlt korszakok történeti tényei, történeti alapon, történeti egybevetésekkel bírálándók meg. Csakhogy a mai kor felületes emberei nem akarnak a dolgok mélyére hatni. Őket tökéletesen kielégíti a holmi reggeli lapok, esti lapok, papírra mázolt, légből kapott szenzációja. Pedig az ilyeneket gyártó zurnalisztáknak, regényíróknak, a kávéházak cognac-bűzös hőseinek mi a főcélja? — A rebach. Az igazsággal, morállal, vallással ök edes keveset törődnek. Na ja! mert abból még senki sem lett gazdagabb. — Ők írják, s a közönség — fizet, mindennek pedig a kath. egyház issza meg a levét.

Ejfel felé járt már az idő, midőn a vonattal tovább indultunk, hogy a következő várva-várt s egész életünkre nevezetes nap hajnalát immáron az új Kánaán földjén feltűnni lássuk. A természetfölötti világ kapujához közeledtem, melyet átlépve — szivemben úgy éreztem — a természetfölöttiek titkaiba mintegy betekinthetek. A vonaton álmotlenui utazással eltöltött második éj s az ut egyéb viszontagságai szellemi és testi erőmet hatalmasan megtörték már, úgy hogy észrevettem, hogy nem azon magas gondolatok támadnak agyamban, nem azon heves érzelmek tanyáznak szivemben, a melyeket az ut elején képzeletembe elővarázsoltam. Testi erőm a foly-

tonos ébrenlét, hőség, fülledt levegő, sok zúgás-zakolatás folytán bágyadt volt, s megtette hatását a szellemi erőre is. Szent félelemmel vártam az éji sötétség szétoszlását — a sóhajtván várt arany nap feljöttét. A nap csak nehezen kezdett mutatkozni a Pyrenéek fölött, fényzőnnel nem árasztotta el a tájat, mert az ég borús volt, s bizonyos mystikus félhomályba burkolta a vidéket. Csöndes töredelemre intett maga a természet. Ez annál meghatóbb volt. Sugdosni kezdtek az utasok titokzatosan, láрма nélkül, elfojtva, félénken, hogy a massabielli sziklán álló bazilika vonásai már kivehetők. Végső erőlködéssel összedtem gondolataimat, érzelmeimet. Szivem hangosan vert, — dobogásánál már csak a vonat dörmögése volt hangosabb. Éreztem, hogy nem turista, hanem zarándok vagyok. A titokzatos homályból mindjobban kibontakoztak a bazilika szürke falai, s öt óra után a lourdesi állomáson állott meg velünk a vonat.

A t. olvasó, ha előhittel rendelkezik szivében, tartson velem, kövessen a világhírű csodasemények helyére, — turista jellegét azonban vesse le és zarándokbotot vegyen kezébe. E helyre másképp közeledni nem szabad. Ha ezt megtenni nem volna inyére, úgy maradjon kint, várjon a vasuti állomáson inkább, 3 $\frac{1}{2}$ nap mulva ismét találkozunk, — elmondom mit láttam bent, — s ismét együtt utazunk visszafelé.

Lourdes.

Dél-Franciaországban, a Pyrené-hegyek lábánál, edes hazánktól mintegy 300 mérföldnyi távban, ott hol a zöld lombbal és erdei fűvel borított hegyek kéjes illata áradoz szét, hol a gyönyörű erdők közt a déli ég alj langyos fuvalma leng, hol az égnek meredő csúcsok örökös hó — és jégmezővel fedve, — ott fekszik a betegek és gyöngék életforrása, a jelenkor Silóé-ja, a legujabb kor világhírű kegyhelye: Lourdes. A völgy, melyben fekszik, a jámborság illata által van megszentelve s mintegy két éghajlat között trónol, mert a környező hegyek koronája a jég, talpukat pedig üde növényzet ékíti. Ez volt hát utunk főcélja!

A „Hotel de la Chapelle,” másképp Hotel Soubirous emeleti, korszerűen és modern kényelemmel berendezett szobáiban elhelyezkedvén, visszatartóztatlanul, áhitatteljes szívvvel sietünk a kora reggeli órákban arra a helyre, a hová évenként fél millió ember szokott elzarándokolni, nem kimélve pénzt, fáradságot, a világ minden tájáról, gazdag és szegény, fejedelem és koldus, — a hová némely ünnepen tíz külön vonat is érkezik, szállítva a vallásos kebleket, a hol Isten Anyja ingyen osztogatja az Istenről rábizott természetfölötti gyógyszereket, mert ott „a vakok látnak, a süketek hallanak, a sánták járnak, a szegényeknek az evangélium hirdették.” — Mikor már igen közel voltam a csodateljes barlanghoz, azt éreztem, a mit Mózes, midőn közeledett az égő csipkebokorhoz, — szerettem volna leoldani saruimat, mert tudtam, hogy a hely, melyre lépni akarok, szent.

A grotta előtt állottam.

Leírhatatlan érzetek között a szabad tér hideg kövezetére térdre hullottam. Nem szoktam kérkedni a vallásos érzelmekkel, nem szoktam piacra hordani a hívő kebel rejtett eszméit, de a szent elragadtatást, a mely e percben rajtam erővön, említés nélkül nem hagyhatom. Nem írom le, bőven nem vázolom, mert arra csak bágyadt színekkel rendelkezem. A t. olvasóra bízom lelke elé állítani mindazon gyöngéd érzelmeket, kifejezhetetlen gyönyöröket, a melyek bennem ébredtek. Állítsa magát képzeletben e leírás folyamán a szent grotta elé, s iparkodjék saját lelkében és szivében mindazt felkelteni, a mit az én gyenge tollam lerajzolni képtelen. Tudom, hogy elfogja találni önmaga mindazt, a mit kibeszélni nem bírok.

(Folyt. köv.)

Nyílt tér.

(E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Köszönetnyilvánítás.

Ö méltósága Bende Imre püspök ur értesülvén a tr.-baáni kath. legényegylet nemes törekvéseiről, céljai előmozdítására alulírottak 100-100 koronát már harmadizben méltóztatott küldeni. Fogadja kegyes főpásztorunk ez uton is e jóságáért, az egylet mélyen áterzett háláját. Ugyanez egylet, valamint a baáni kath. körrel emlékezett meg végrendeletében néhai Durdik Alajos nyitrai kanonok is, kifizetve a végrendeleti végrehajtó által illetékmentesen, az elsőnek 90 frtot, az utóbbinak 180 frtot (180 korona és 360 kor.). Áldott legyen az emlékezete itt a földön, bő jutalma az égben!

Mihálik József,
egyleti elnök.

Köszönetnyilvánítás.

Bende Imre püspök ur ö méltósága s a helybeli kath. legényegyletnek védnöke, mint minden évben, ugy az idén is 200 koronát adományozott ezen egylet céljaira, mely kegyes adományért hálás köszönetet mond a nyitrai kath. legényegylet elnöksége.

Telefon.

Mindazon tisztelt barátainknak, kik az újév alkalmából a szerkesztőket újévi jókívánataikkal elhalmozni szívesek voltak, ez uton mondunk hálás köszönetet. A rokonszenv és jóindulat oly számos nyilvánulásával találkoztunk, hogy különösen most az év elején összetörődő munka mellett, lehetetlen mindegyiknek külön válaszolnunk. Jóakarató ragaszkodásuk új erőt fog önteni belénk, hogy a felette tövises pályán a szűrésokat könnyebben elviselhesük.

Z. úrnak. Bizonyos okokból elég ennyi. Köszönjük szives figyelmét.

Zsámbokrétre. A vezeték nevek olvasható irását kérjük, mert azokat nem lehet kikombinálni. Üdvözlét.

Baánba. A gyorsvonatnak Lourdesből Párisba Limoges és Veziers-en keresztül legalább is 24 óra van szüksége. Hogy a jelzett könyvben az ut feltűnő soká tartott, az onnan magyarázható ki, hogy mi akkor nem toronyirányban, hanem egy hatalmas vargabetűvel Cette Lejdon keresztül mentünk Párisba, még pedig személyvonaton. — Tessék megvenni a „Hendschel Telegraph“-ját, bármely könyvkereskedés által megszerezhető, ára 2 marka. Benne vannak az összes európai vasutvonalak.

Récsre. A múlt évre csak 1 korona 50 fillérral tartozott. A többit átírtuk a folyó évre.

A nyitrai püspökségi uradalom nyitrai szőlőszetében eladó szőlőajtványok és szőlővessző.

Darab sz.	Szokvány minőség.	Gyökeres		Sima	
		I. r.	II. r.	I. r.	II. r.
		százanként korona			
40	Burgundi fehér	—	20	—	—
100	Chasselas	30	—	—	—
50-50	" felséges	30	20	—	—
50-100	" vörös	30	20	—	—
150-300	Ezerjő	—	20	14	—
100-275	Mézés fehér	26	20	—	—
700-200-60	Rulendi (hamvas Clävner)	28	20	14	—
100	Sovignon blanc	—	20	—	—
50	Zöld Sylváni	—	20	—	—
100	Burgundi fekete	28	—	—	—
100-25	Opporto	28	20	—	—
		ezreuként korona			
15000	Riparia portalis	—	—	20	14
15000	Rupestris montikola	—	—	16	10
20000	Othello (direktermő)	—	—	16	—
20000	Ezerjő (európai)	—	—	10	—
30000	Rulendi "	—	—	10	—

Csomagolás és vasuti szállítás külön számítatik.

Rendelések Nyitrára az uradalmi főpénztárhoz intézendők.

2588/99—I. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Nyitra-Egerszegh községben egy-egy tanterem, tanítói lak és a szükséges melléképítményekkel bíró iskolának ujjonnan leendő építése rendeltetvén el, ennél fogva az építésre vonatkozó közigazgatási bizottsági és a községi képviselő-testületi határozatok alapján felhivatnak a jelzett építési munkálat

teljesítésére és a tanterem berendezésére

vállalkozni szándékozók, hogy a nyitra-egerszeghi körjegyzői irodában megtekinthető műszaki leírás, illetve a helyesbített terv és költségvetés alapján készitendő zárt ajánlataikat a folyó hó 28-ig Egerszegh község előjáróságához nyújtsák be.

A beérkezendő ajánlatok f. hó 29-én d. u. 2 órakor a képviselő-testület előtt és által a községi iroda-helyiségben fognak felbontatni és tárgyalatni, mely napon és helyen a vállalkozók is megjelenhetnek.

A benyújtandó ajánlatokhoz, az államépítészeti hivatal által 6082 frtra helyesbített költségvetési összeg 10%-a készpénzben, vagy ovadékképes papirokban mellékelendő.

A képviselő-testület fentartotta magának az ajánlat tevők közül leendő szabad választási jogát.

Nyitra-Egerszeghen, 1900. január hó 8-án.
Várszeghy Sándor,
körjegyző.

Előfizetési felhívás

„Képes Családi Lapok“

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

A „Képes Családi Lapok“ olyan szelvényekben és irányban van szerkesztve, hogy ifju és öreg külön s egyuttvéve élvezettel olvashatja.

A „Képes Családi Lapok“ minden évben négy külön beköthető regényt ad ingyenes mellékletül előfizetőinek.

A „Képes Családi Lapok“ borítéka szelvényes és szórakoztató csevegések, illetve kérdések és feleletek tárháza és így az előfizetők díjtanul közölhetik gondolataikat az „Előfizetők postájá“-ban.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára a „Hölgyek Lapja“ című divatlappal és a külön beköthető „Regénymelléklet“-tel együtt:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok“ annak, a ki az előfizetési összeget és azonkívül még 80 kr csomagolási és postaszállítási díjat egyszerre beküldi, elismerésül még külön 4 legujabb regényt küld ingyen és bérmentve.

A „Képes Családi Lapok“ mutatószámokat ingyen és bérmentve küld mindazoknak, a kik eziránt — legcélszerűbben levelezőlapon — hozzáférnek.

A „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala
Budapest, V. Vadász-utca 14.
(Saját házában.)

Meghívás.

A Nyitrai Népbank mint részvénytársaság

1900. évi február hó 2-án délelőtti 11 órakor
saját 167/1. számú székházában

XXXI. rendes évi közgyűlést

tart, melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása.
4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság felmentése.
5. Az igazgatóság indítványai.
6. A 31. § értelmében netán benyújtott indítványok tárgyalása.
7. A szavazatszedő és a jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság megválasztása.
8. Öt igazgatósági tag, három rendes felügyelő-bizottsági tag és két felügyelő-bizottsági póttag megválasztása.

Figyelmeztetés. A mérleg és a felügyelő-bizottság jelentése az intézet helyiségében a jogosultak által megtekinthetők.

Alapszabályok kivonata:

6. §. Közgyűlésen való megjelenésre és szavazati joggal csak azon részvényes bír, ki az előző év végével, mint ilyen a részvénykönyvekben beírva volt és ha ezen részvények a megtartandó közgyűlés előtt elismervény mellett az intézetnél letétemenyezve lettek.

Ezen elismervények egyuttal belépti jegyül szolgálnak.

29. §. Közgyűlések alkalmával egyaránt minden részvényesnek egy szavazata van egy részvény után a 6. § értelmében, mindazonáltal 10 szavazatnál többet egyik egyleti tag sem összpontosíthat magában, akár saját nevében, akár mint megbízott.

Férjek, szülők nem szükségesnek külön meghatalmazást, gyámok azonban kinevezési okmányukat előmutatni tartoznak.

A szavazási meghatalmazásnak városhatóságilag hitelesítettnek kell lennie.

Társulatok és jogi személyek jogosult előjáróik (képviselőik) által gyakorolják a szavazati jogot.

31. §. Oly tárgyak, melyek a meghívásban nem említetnek, vagy oly öálló indítványok, melyek legalább 8 nappal a közgyűlés előtt az igazgató-tanácsához írásban kellőleg indokolva be nem adattak, a közgyűlésen nem tárgyalhatók.

Kelt Nyitrán, 1900. évi január hó 10-én.

Kovács József,
igazgató.

KRAUSE JÓZSEF

templomberendezési műterme
Selmebánya (Hontmegye).

35-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Mindennemű oltárok, szószékek, Úrkoporsók stb. megrendelés szerint saját jól berendezett műhelyben bármely stíl és rajz szerint csinosan, szolidan és a legjutányosabban készíttetnek el.

Elvállalom régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok **belső berendezését, alapos ujtását, festését, márványozását és aranyozását**, ugyszintén azoknak átalakítását; mindezek nem mások közreműködésével, de saját műhelyemben készülnek. A templomokban eszközölt munkákról az árjegyzékeimben kitüntetett elismerő okiratok, (melyek bárki által megtekinthetők) szolgálnak bizonyítékkul.

A többi között a következő munkákat végeztem:

Steffultó (Hont m.) Oltárok ujtva, a templom festve és új gyóntató-szék.	Zsarnóca. (Bars m.) Kalvária kápolnájába egy Jézus szt. Szive oltár.
Léva. (Bars m.) Templom festve, egyes oltárok ujtva és 4 db. új Cherubin.	Nagy-Szuha. (Gömör m.) Egy új Jézus sz. Szive szobra.
Léva. Zárda-kápolna festése és egy új góth-stylü oltár.	Teimag. (Hont m.) Egy új és egy régi oltár ujtva.
Léva. Kórház-kápolna újbóli festése és oltár ujtva.	Kemence. (Hont m.) Egy oltár és szószék ujtva, a templom festve és egy új Lourdi oltár.
Selmebánya. (Hont m.) Kalvárián a keresztjáró ut, valamint az ottani templomok megújítása.	Bélabánya. (Hont m.) Egy fő és két mellék új oltár és a templom festve.
Selmebánya. Katharina-templom részére egy új mellékoltár.	Hodrusbánya. (Hont m.) Oltárok ujtva és a szentély f. stve.
Selmebánya. Erzsébet kápolna részére egy tölgyfából készült góth-stylü oltár.	Pozsony Beszterce. (Pozsony m.) Egy új feltámadás.
Selmebánya. Havi boldogasszony-templom részére egy góth-stylü oltár.	Garam-Rév. (Bars m.) Egy Lourdi oltár ujtva és a templom festve.
Vihnye. (Bars m.) A fő- és 2 mellékoltár szentségtartója ujtva.	Tövis. (Zólyom m.) Egy új szent sir.
Hont-Besenyő. (Hont m.) Két oltár és egy szószék ujtva.	Zaluzsány. (Gömör m.) Egy új Jézus szt. Szive oltár.
Alsó-Almás. (Hont m.) Egy új római stylü főoltár, gyóntató-szék és templom festése.	Dalmád. (Hont m.) Egy új főoltár, Nep. sz. János köszöbor és a templom festve.
Ipolyságh. (Hont m.) Egy Lourdi és egy Jézus szent Szive oltár szt. serral.	Jakabfalva. (Zólyom m.) Egy új góth stylü mellékoltár.
Hosszúfalu (Nyitra m.) A templom festve és oltárok szószék ujtva.	Úrmény. (Nyitra m.) Egy sz. József szobor állványnyal.
Egeg. (Hont m.) Egy új Lourdi és egy Jézus szent Szive oltár.	Nagyvárad. (Bihar m.) A kórház kápolnája részére egy új főoltár.
Vámos-Ladány. (Bars m.) A templom festve és egy új Lourdi oltár.	Magaslak. (Hont m.) Két új mellékoltár és keresztjáró ut.
Repistye-Váralja. (Bars m.) Egy új góth-stylü oltár.	Szt-Antal. (Hont m.) Egy szent sir és egy nagy zászló.
	Aranyosmaróth. (Bars m.) Egy új Jézus szt. Szive szobra állványnyal.
	Szélakna. (Hont m.) Ut oltár, egy szószék ujtva és egy új szt. sir.
	Lesenye. (Hont m.) Egy új Lourdi és 1 új Natália szobor.

HIRDETÉMÉNYEK

NYITRAMEGYEI SZEMLE

részére jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZUPERFOSZFÁT,

chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammon

és egyéb műtrágyaféléket, továbbá

I-a RÉZGÁLIC 98-99%

jegecekben és örölve, valamint egyéb

permetező-anyagokat

legjutányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA“

MŰTRÁGYA, KÉNSAV ÉS VEGYI-IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN, Váci-körút 21.

